Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК.

100 1921·2021 ДАССР

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА АКЕНТЛИЈИ

12+

№36 (98383) 1920-чи илдән чыхыр 9 СЕНТЈАБР 2022-чи ил, ҹүмә. *Гијмәти 2 рубл.*

КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ ИЧМАЛЫ

Тахылчылыға диггәт артырмалыдыр

Сон 10 илдә өлкәмизин кәнд тәсәррүфатынын инкишаф етдирилмәси үчүн чох ваҹиб гәрарларын гәбул едилмәси онун ән кәлирли саһәләрдән биринә чеврилмәсини тәмин етмишдир.

2020-ҹи илин нәтиҹәләринә көрә илк дәфә олараг өлкәмиз кәнд тәсәррүфаты мәһсулларыны ихраҹындан 20 милјард доллар кәлир әлдә етмишдир. Өлкә Президенти Владимир Путин тәрәфиндән өлкәнин кәнд тәсәррүфаты ишчиләринә бөјүк гијмәт верилмәси бир даһа көстәрир ки, кәнд тәсәррүфатынын имканлары даһа кенишдир вә гаршыда дуран әсас вәзифә бу имканлардан даһа сәмәрәли истифадә етмәкдир. Бу налијјәтләри әлдә едилмәсиндә Дағыстан Республикасынын тарла әмәкчиләринин әмәји аз дејилдир. Көстәрилән һәр тәрәфли дәстәк сајәсиндә республикамыз Русија Федерасијасынын ән әһәмијјәтли аграр рекионларындан биринә чеврилмишдир. Үзүмчүлүк, һејвандарлыг, чәлтикчилик мәһсуллары һәр јердә тәләб олунур. Республиканын агросәнаје комплексинин инкишафы бөјүк потенсиала малик олдуғу ән јүксәк сәвијјәләрдә гејд олунмушдур.

Дәрбәнд рајону республикамызын игтисади ҹәһәтдән даһа кениш имканлара малик олан рекионудур. Рајонун үзүмчүләри, тәрәвәзчиләри мәһсул истеһсалыны илдәнилә артырмага сәј көстәрирләр. Тахылчылыг республикамыз үчүн даһа ваҹиб саһәләрдән биридир. Лакин әлдә едилмиш нәтиҹәләр узун илләр ејни сәвијјәдә галмагдадыр. Дәрбәнд рајонунун тимсалында бу саһәнин керидә галмасынын сәбәбләрини ајдын көрмәк олур. Һәр илдә кәнд тәсәррүфаты назирлији тәрәфиндән рајона тахыл әкилмәси үчүн план-тапшырыг 2000 һектарадәк олур. Лакин мүхтәлиф мүлкијјәт формасында ишләјән тәшкилатлар тохум сәпини компанијасыны агротехники муддәтләрдән кечирә билмирләр. Илк нөвбәдә мәһсулдарлығын артырылмасы үчүн һәрик шуму галдырылмалыдыр. Бунунла јанашы кејфијјәтли тохум һазырланмалыдыр. Анҹаг бу ики ваҹиб тәләбин јеринә јетирилмәси бир-ики тәсәррүфатда мүмкүн олур. Башлыҹа сәбәб техниканын олмамасыдыр. Тәсәррүфатлар вахтында шум галдырыб тохум сәпини оптимал мүддәтләрдә баша чатдыра билмирләр. Бу вәзијјәт узун илләр давам етмәкдәдир. Икинчиси јүксәк мәһсул алмаг үчүн кифајјәт гәдәр минерал күбрәләрдән истифадә едилмәлидир. Онларын исә күбрәләр алмага пулу јохдур.

2022-ҹи илдә Дәрбәнд рајонунда әһали илә јанашы 12 мүхтәлиф формада ишләјән тәсәррүфатлар вә ММҸ-ләр тахылчылыгла мәшғул олмушдур. Онлардан јалныз Татлјар агрофирмасы, Н.Әлијев адына аксионер ҹәмијјәти, Әзиз Әлијев адына колхоз вә «Алјанс» ММҸ-си һәр һектардан орта һесабла 20-21 сентнир мәһсул көтүрмүшләр. Һәр һектардан орта һесабла 10 -12,5 сентнир мәһсул аланларда вардыр. Белә бир шәраитдә тахылчылыгла мәшғул олмаға еһтијаҹ вармы? Рајон ҹәмиси 3407 тон мәһсул көтүрмәси бир даһа көстәрир ки, бу саһәдә узун илләрдән бәри һеч бир инкишаф јохдур.

2023-ҹү илдә гаршыда дурани вәзифәләрдән сөһбәт дүшәндә рајон агросәнаје комплекси идарәсиндән билдирдиләр ки, кәлән тәсәррүфат или үчүн 1610 һектар саһәдә пајызлыглар әкилмәси нәзәрдә тутулмушдур. Пајызлыглар әкини әсасән бир нечә тәсәррүфатда һәјата кечириләҹкдир. Мәсәлән Каспиј агрофирмасында 150 һектар, Әзиз Әлијев адына колхозда 750 һектар, Татлјар агрофирмасында 100 һектар, ВИР стансијасында 100 һектар вә «Југ-Агро» ММҸ-дә 100 һектар әкилмәси нәзәрдә тутулмушдур. Хејли вахтыр ки, шум галдырылмасына башланмышдыр. Тәкҹә Татлјар агрофирмасында нәзәрдә тутулмуш 100 һектарда шум галдырылмыш вә әкин үчүн тохум тәминаты 100 фаиз јеринә јетирилмишдир. Әзиз Әлијев адына колхозда 350 һектарда шум кечирилмиш вә тохум һазырланмасы 88 фаиз тәшкил едир. Тохум һазырланмасы «Алјанс», «Југ-Агро», ВИР стансијасында 100 фаиз јеринә јетирилмишдир. Н.Әлијев адына аксионер ҹәмијјәтиндә шум галдырылмасы вә тохум тәдәрүк едилмәси планына там әмәл едилмишдир. Галан тәсәррүфатларда исә шум галдырылмасы планы вә кифајјәт гәдәр тохум тәдарүк едилмәси ләнкијир.

Агротехники тәләбләрә көрә октјабрнојабр ајлары тохум сәпини үчүн оптимал мүддәт сајылыр. Лакин әкин компанијасынын вахтында баша чатдырмаг үчүн ән әввәл кифајјәт гәдәр шум галдырылмалы вә кејфијјәтли әкин материалы һазырланмалыдыр. Бу тәләбләрин әмәл едилмәси илк нөвбәдә тәсәррүфат башчыларынын ишә мүнасибәтиндән вә рајон агросәнаје комплекси идарәсинин онлара нәзарәтиндән чох асылыдыр. Тахылчылыг һәмдә кәнд әһалисинин јашајышыны јахшылашдырылмасында мүһүм рол ојнајыр. Шәхси һејәтјаны саһәләрин инкишафы билаваситә тахылчылыг кими ваҹиб саһә илә сых бағлыдыр

К. Кәримов

МӘДӘНИЈЈӘТ ХӘБӘРЛӘРИ

Маһачгалада халг јарадыҹылығы фестивалы кечириләҹәкдир

Рәсул Һәмзәтовун анадан олмасынын 100-иллијинә һәср едилмиш «Дурналар Русија үзәриндә» халг јарадыҹылығы фестивалы Мәдәни ирс или чәрчивәсиндә Рус театрынын мејданчасында кечириләҹәкдир.

Бу һагда информасија Акентлијинә ДР-ин мәдәнијјәт назирлијинин мәтбуатхидмәтиндән мәлумат вермишләр.

ДР мәдәнијјәт назирлијин вә Респбулика Халг Јарадыҹылығы Еви илә бирликдә тәшкил олунмуш «Дурналар Русија үзәриндә» лајиһәси һәр илдә Дағыстанда Ағ дурналар Күнүләринә һәср едилмиш тәдбирләр чәрчивәсиндә кечирилир.

Ағ дурналар Күнләри Рәсул Һәмзәтовун тәшәббүсү илә 1986-ҹы илдән башлајараг кечирилир, бу күнә исә бајрам јалныз Үмумрусија милли хатирә күнү кими дејил, һәм дә поезијанын бејнәлхалг бајрамына чеврилмишдир. Фестивалда «Ајланај» фолклор етнографик ансамблы,» Каспиј» рәгс ансамблы, Кизлјар Терски Казак маһнысы ансамблы-хорегрофик ансамблары, «Охујан Чарода» Чарода халг хору кими дөвләт коллективләри, халг јарадыҹылығы коллективләри- хореографик ансамбылар, вокал груплар рус вә милли дилләрдә ајры-ајры ифачылар, Акуша, Ахты, Бујнакски, Дәрбәнд, Кумторкала, Леваши,Табасаран,Тарумов, Хасавјурт рајонларындан вә Избербаш, Кизлјар, Хасавјурт вә Маһачгала шәһәрләриндән гираәтчиләр иштирак едәҹәкләр.

Тәдбир халг јарадыҹылығынын горунмасы, инкишафы вә еләҹәдә Дағыстанын халг шаири Рәсул Һәмзәтовун јарадыҹылығынын популјарлашмасы үчүн кечирилир.

БУ НӨМРӘДӘ

Хрјуг Ҹүмә мәсҹидинин минарәси бәрпа едиләҹәк

«Дағыстан» РИА
сәһ. 2

Һәзәрдә јени дәниз курорту јарана биләр

сәһ. 3

Маһачгалада сәрки ачылмышдыр

«Дағыстан» РИА
сәһ.6

Оператив Гәраркаһын ичласында

«Дағыстан» РИА
сәһ. 7
сәһ. 8

МӘДӘНИ-МӘНӘВИ ИРСИМИЗ

Хрјуг Ҹүмә мәсҹидинин минарәси бәрпа едиләҹәк

Сентјабрын 1- дә Ахты рајонуна ишҝүзар сәфәри чәрчивәсиндә Дағыстанын рәһбәри Серҝеј Меликов Хрјуг кәндиндәки Ҹүмә мәсҹидинин минарәсинә бахыб.

Һүндүрлүјү 22 метр олан бу тарихи абидә 1637-1638-ҹи илләрдә јерли иҹтимаи-мәнәви хадим Баба Нуруллаһын һесабына уҹалдылыб. 1966-ҹы илдә күҹлү зәлзәләдән сонра минарә деформасијаја уғрајыб, објектин диварлары һәр ил артан чатларла өртүлмүшдүр.

Республиканын Мәдәни Ирсин Мүһафизәси Аҝентлијинин рәһбәри Маһач Мусајев мәлумат вериб ки, шөбә експертизасы 2022-ҹи илдә 6 ај әрзиндә чатын узунлуғунда 1,5 метр, ениндә исә орта һесабла 1 сантиметр артым гејдә алыб. Мәсҹидин вәзијјәти фөвгаләдә кими танылыб, зијарәтчиләрин ораја ҝириши дајандырылыб. О, објектин тәҹили бәрпаја еһтијаҹы олдуғуну вурғулајыб.

Серҝеј Меликов аҝентлик рәһбәринә сәмәрәли фәалијјәтинә вә бәрпа ишләринин һазырланмасында ҝөстәрдији көмәјә ҝөрә тәшәккүр едиб.

«Илк нөвбәдә учмаг тәһлүкәсини арадан галдырмалыјыг вә нөвбәти аддым абидәнин бәрпасы үчүн ихтисаслашмыш ширкәт ҹәлб етмәк олаҹаг»,-дејә реҝион рәһбәри јекунлашдырыб.

Хатырладаг ки, Ҹәнуби Дағыстанын дини мемарлығынын нүмунәси олан Хрјуг Ҹүмә мәсҹидинин минарәси федерал әһәмијјәтли мәдәни ирс објектидир вә Федерал Әмлакын Идарә Едилмәси Аҝентлијинин балансындадыр.

СӘҺИЈЈӘ

«Земскиј доктор» програмы үзрә ишләмәк үчүн 48 һәким мүгавилә имзалајыб

48 һәким «Земскиј доктор» програмы үзрә ишләмәк үчүн Дағыстанын кәндләринә јолланыб

Сентјабрын әввәлиндә 48 мүтәхәссис 2022-ҹи илдә «Земскиј доктор» програмында иштирак етмәк үчүн мүгавилә бағламышды. Бунунла белә, програм иштиракчыларынын әсас ахыны, әввәлки илләрдә олдуғу кими, тәҹрүбә вә резидентура тәһсилини баша вурдугдан сонра нөвбәти ајларда ҝөзләнилир. Бу ил програм чәрчивәсиндә кәнд јерләриндә мүтәхәссисләрин ишлә тәмин олунмасы үчүн даһа 100-дән чох јер ајрылыб.

Хатырладаг ки, инди «Земскиј доктор/фелдшер» програмында јаш мәһдудијјәти јохдур. Истәнилән мүвафиг ихтисаса малик һәким, о ҹүмләдән фелдшер иштирак едә биләр. Мәсәлән, Кулин Мәркәзи Рајон Хәстәханасы терапевтләр, ҹәрраһлар, реаниматологлар да дахил олмагла бир нечә һәкими ејни анда ишә дәвәт едир. Кулин рајонунда сосиал дәстәк тәдбирләри тәмин едиләҹәк-мәнзил вә с., лајигли әмәк һаггы вә 1 милјон рубл бирдәфәлик өдәниш.

Програмда јалныз бир дәфә иштирак етмәк олар. Вакансијаларын сијаһысы Дағыстан Республикасы Сәһијјә Назирлијинин сајтындадыр (линкә дахил олун).

Хатырладаг ки, «Земскиј доктор/фелдшер» програмында иштирак едән һәкимләрә 1 милјон, фелдшерләрә 500 мин рубл, һабелә, республиканын чәтин вә уҹгар јашајыш мәнтәгәләриндә ишләмәк үчүн көчән һәкимләрә 1,5 милјон вә фелдшерләрә 750 мин рубл мәбләғиндә бирдәфәлик өдәмәни нәзәрдә тутур (онларын сијаһысы Дағыстан Республикасы Халг Мәҹлиси тәрәфиндән тәсдиг едилмиш 25 сајлы, 2006-ҹы илин мај ајындан гүввәјә минмиш «Дағыстан Республикасында чәтин вә уҹгар әразиләрин сијаһысы һаггында» Ганунла мүәјјән едилир .

Ејни заманда, мүтәхәссис ән азы 5 ил ишләмәлидир (аналыг мәзунијјәти бу мүддәтә дахил едилмир, јалныз фактики иш стажы сајылыр).

МӘДӘНИЈЈӘТ

Поезија Театрында «Ағ дурналар» Һәмзәтов Бејнәлхалг Әдәби фестивалына старт верилди

Поезија Театрында ЈУНЕСКО-нун дәстәји илә һәр ил ҝечирилән «Ағ дурналар» ҝүнләри Бејнәлхалг Һәмзәтов Әдәбијјат Фестивалы башлајыр. Тәмәли 1986-ҹы илдән гојулан «Ағ дурналар» ҝүнләри Бејнәлхалг Әдәбијјат Фестивалы башлајыр. Бајрам тәдбири Дағыстанын халг шаири Рәсул Һәмзәтов тәрәфиндән дөјүш мејданларында һәлак олан әскәрләрин хатирәсинә мәнәвијјат, поезија бајрамы кими тәсис едилиб.

Бөјүк шаирин вәфатындан сонра бајрам тәдбири «Ағ дурналар»ҝүнү «Бејнәлхалг Һәмзәт фестивалы» кими танынды вә Рәсул Һәмзәтовун доғум ҝүнүнә- 8 сентјабра тәсадүф етди.

Сентјабрын 6-дан 8-дәк Поезија Театрынын галерејасында «Кәндин вә планетин шаири» фотосәрҝиси ҝечириләҹәк.

Сентјабр ајынын 8-дә Поезија Театрында саат 16.00-да «Ачыг микрофон» лајиһәси башланаҹаг-бөјүк шаирин шерләри динләниләҹәк,саат 18.00-да Дағыстан Јазычылар Бирлији вә Поезија театрызи Русија поезијасы «Ачыг микрофон» ҝечәсинә дәвәт едир. Рәсул Һәмзәтович Һәмзәтов (8 сентјабр 1923-3нојабр 2003)- совет вә русија шаири, насир, тәрҹүмәчи, публисист вә сијасәтчи . О,1932- ҹи илдә шер јазмаға башлајыб,1937 –си илдә нәшр олунан републиканын авар дилиндә «Болшевик Гор» да, вә һәмчинин Авар классик вә мүасир рус әдәбијјатыны,о ҹүмләдән Пушкин, Лермонтов, Мајаковски, Јесенинин дилләринә тәрҹүмә едиб.

Һәмзәтов «Јени Дүнја», « Халглар достлуғу», журналларынын, «Литературнаја газета», « Литературнаја Россија» гәзетләринин редаксија һејәтинин үзвү олуб,1951-ҹи илдән өмрүнүн сонуна кими исә Дағыстан Јазычылар тәшкилатына рәһбәрлик едиб. Һәмзәтов - Дағыстан МССР халг шаири, Сосиалист Әмәји Гәһрәманы, Ленин мүкафаты лауреаты,үчүнҹү дәрәҹәли Сталин мүкафаты лауреаты иди.

О, авар, рус вә Дағыстан, Гафгаз халгларынын бир чох дилләриндә онларла поетик, нәср вә публисист китабларын, о ҹүмләдән «Уҹа лдузлар», «Мәктублар», «Мәним доғум илим»-ин мүәллифидир. Шаирин бир чох шеирләринә мусиги бәстәләниб. Русија Федерасијасы Президентинин сәрәнҹамы илә 2023-ҹү ил Русијада Рәсул Һәмзәтов или елан едилиб.

Сәһифәни һазырлады
С. Мирһәмидова

МӘДӘНИЈЈӘТ

Хәзәрдә јени дәниз курорту јарана биләр

Ҝәлән илдән Гајыкәнд рајонунда дәниз курортунун вә Үмумрусија ушаг мәркәзинин тикинтиси башлана биләр. Бу һагда Шәрг игтисади форумунда (ШИФ) журналистләрлә кечирилән ҝөрүшдә Дағыстанын Башчысы Серҝеј Меликов мәлумат вермишдир.

«Биз һәгигәтән Дағыстанын әразисиндә Хәзәр дәнизинин саһилиндә јени курорт шәһәринин јарадылмасы тәклифи үзәриндә ишләјирик. Бу ҝүн бизим лајиһәдә «Артек», «Орлјонок», «Океан» типли Үмумрусија Ушаг Мәркәзинин јарадылмасына бахылмасыны тәклиф едирик» дејә сентјабрын 6-да кечирилән Дөвләт Шурасынын туризм үзрә јығынҹағында реҝион башчысы гејд етмишдир.

Реҝион башчысынын сөзләринә ҝөрә објектин балнеоложи, мүалиҹә кластери кими инкишаф етдирилмәси тәклиф олунур. Туризмин мүхтәлиф нөвләри илә мәшғул олмаг үчүн бурадаҹә диҝәр рекарасијаларын јарадылмасы мүмскүн олаҹагдыр. Нәглијјат вә логистик әлчатанлыгы реҝионун ҝөрмәли јерләри үзрә сәфәрләрин тәшкил едилмәси үчүн бөјүк имканлар јарадыр.

Турист полиси јарадылмасыны тәклиф етмишдир

Дағыстанын Бвашчысы Серҝеј Меликов курорт шәһәрләриндә турист полисинин јарадылмасыны тәклиф етмишдир.

Владивосток шәһәриндә кечирилән Шәрг игтисади форуму чәрчивәсиндә Дөвләт Шурасынын рәјасәт һәјәтинин јығынҹағына һазырлыг үзрә кечирилән семинар мүшавирәдә о бу тәклифи сәсләндирмишдир.

«Бизә турист полисинин јарадылмасы һаггында дүшүнмәк лазымдыр, бу чох ваҹиб аспектир, һәләлик биздә бу институт ишләмир. Бу Росгвардијанын функсијасы дејјил. Бу ДИН-ин пост-патрул хидмәтинин мәшгул олдуғу иҹтимаи асајишин мүһафизәсидир. Турист ахыны чох олан јердә бу ҹүр институт хүсусән ваҹибдир» дејә реҝион башчысы гејд етмишдир.

Бу ҹүр бөлмәләр артыг Москвада, Владивостокда вә Новосибирск вилајәтиндә фәалијјәт ҝөстәрир.2018-ҹи илдә футбол үзрә кечирилән Дүнја Чемпионатында игтисасыслашмыш бу ҹүр бөлмәләр Сочидә, Санкт-Петербургда вә Казанда јарадылмышдыр. Јени ишчиләр патрул-пост хидмәти баталјонунда хидмәт едән ишчиләр дә сечилмишдир.

Русија Президенти Владимир Путин һәфтәнин икинҹи ҝүнү Шәрг игтисади форумунун (ШИФ) мејданчаларында мүасир шәраитдә милли турист сәнајесинин инкишафы мәсәләләри үзрә Дөвләт Шурасынын ҝениш јығынҹағыны кечирмишдир.

РЕСПУБЛИКА ЈЕНИЛИКЛӘРИ

Игтисади форумда иштирак етмишдир

Сентјабрын 5-8 кими давам едәҹәк Шәрг игтисади форумунда иштирак етмәк үчүн сентјабрын 5-дә Дағыстанын Башчысы Серҝеј Меликов Владивосток шәһәринә ҝәлмишдир.

Һәмин ҝүн мүшавирә вә дәјирми масалар чәрчивәсиндә субјектләрин башчылары вә федерал експертләрин иштиракы илә бурада игтисадијјатын инкишафы мәсәләләри мүзакирә едилмиш.

Сентјабрын 6-да Серҝеј Меликов Русијанын Президенти Владимир Путинин рәһбәрлијилә кечирилән Дөвләт Шурасынын рәјасәт һәјәтинин туризм үзрә јығынҹағында иштирак етмишдир. Сентјабрын 7-дә Дағыстанын Башчысы пленар сесијанын ишиндә иштирак етмишдир. Гејд етмәлијик ки, Шәрг игтисади форуму (ШИФ) Владивостокда Рускиј адасында 2015-ҹи илдән кечирилмәјә башлајан ири Русија Бејнәлхалг мејданчаларындан биридир.

Һ.Исмајылов

ПАРЛАМЕНТ СӘҺИФӘСИ

Ҹари мәсәләләр үзрә мүшавирә кечирилмишдир

Сентјабрын 5-дә Дағыстан Республикасынын Халг Мәҹлисинин Сәдри Заур Аскендеров Парламент тәтилләринән сонра Халг Мәҹлисинин фәалијјәтинин ҹари мәсәләләри үзрә пешәкар даими әсасда ишләјән депутатларла вә Халг Мәҹлиси аппаратынын мәһсул ишчиләри илә биринҹи мүшавирә кечирмишдир.

Јығынҹағын әввәлиндә Парламентин спекери «Ушағы мәктәбә һазырла» әнәнәви хејријәчи аксијасында вә һәмчининдә Билик Ҝүнүн бајрам едилмәсиндә фәал иштирак етдијинә ҝөрә депутатлара тәшәккүрүнү билдирмишдир.

Тәһсил објектләринин әсаслы тәмиринин тәмин едилмәсиндә депутатларын ҝөрдүјү бөјүк иши хүсусилә гејд етмишдир.

«Сизин һәр бириниз бүтүн мүддәтдә, о ҹүмләдән мәзунијјәт вахты бу мәсәләјә мәсул јанашмышдыр. Сизә тәһким олунан објектләрдә дәфәләрлә олараг јаранмыш проблемләри һәлл етмисиниз. Мәктәбләр әсаслы тәмирдән сонра тамамилә тәзә кими ачылмыш вә биз ҝәләҹәкдә дә бу ҹүр һәрәкәт едәҹәјәк»,- дејә Парламент спикери гејд етмишдир.

О ҝөстәрмишдир ки, депутатларын иши һәм дә републиканын башчысы Серҝеј Меликов тәрәфиндән гејд олунмушдур.

Мүшавирәдә Халг Мәҹлисинин 13-ҹү (ијун) сесијасынын нәтиҹәләринә јеҝүн вурулмуш вә ганунвериҹилик ишинин Нүмунәви програмынын вә 2022-ҹи илдә Халг Мәҹлисинин нәзарәт фәалијјәтини ҝедишаты һаггында мәсәләјә бахылмышдыр.

«Ганун лајиһәси ишинин Нүмунәви програмы вә нәзарәт фәалијјәти биринҹи јарым илликдә 100 фаиз иҹра олумушдур. Бунунла јанашы ејни заманда федерал ганун вериҹиликдә едилмиш дејишикликләрә оператив реаксија верилмәсинин давам етдирмәк лазымдыр. Ҹүнки биз бурада ваҹиб гәрарлары вахтында гәбул едә биләк» дејә Заур Аскендеров гејд етмишдир.

Парламент сәдри хатырлатмышдыр ки, республика башчысы Серҝеј Меликов ијун сесијасында депутатлар гаршысында чыхыш едәрәк хүсуси диггәт јетирмәли фәалијјәт истигамәтләринин ҝөстәрмишдир. Бу 2030-ҹи ил мүддәтинәдәк Дағыстан Республикасынын сосиал игтисади инкишафы Стратеҝијасынын 2-ҹи охуда гәбул едилмәси үчүн мүвафиг иш ҝөрүлмәси, республика бүдҹәсинин башлыҹа малијјә сәнәдинин ҝәлән ил үчүн вә пландлы мүддәтдә һазырланмасы вә гәбул едилмәси, ҝөчүрмә һејвандарлыг торпагларындан истифадә саһәсиндә ганунвериҹилијин тәкминләшдирилмәсидир.

Мүшавирәдә бүтүн бу мәсәләләр үзрә иҹра һакимијјәти органлары илә бирликдә лазыми ишин тәшкили үзрә профил комитәләринә тапшырыглар верилмишдир.

Заур Аскендеров һәмчинин дә Избербаш вә Маһачгала шәһәрләри үзрә «бәләдијјә саатларынын» кечирилмәсинин нәтиҹәләри үзрә гәбул едилмиш гәрарларын иҹрасы һәвалә олунан комитәләрә иҹрачыларын иштиракы илә төвсијәләрин реализә едилмәси үзрә һесабатларын сесијаларда сонракы бахымасы үчүн онларын јеринә јетирилмәси үчүн ҝедишатына нәзарәти тапшырмышдыр.

«Мәсәләни «бәләдијјә саатында» јалныз мүзакирә етмәк јох, бизим гәрарларымызын нә ҹүр реализә олунмасыны вә галдырылмыш проблемләрин һәлл едилмәсини ахыра кими нәзарәт едилмәси ваҹибдир» дејә Заур Аскендеров гејд етмишдир.

Парламент спикери һәмчинин дә республика башчысынын төвсијәләринин вә Халг Мәҹлиси сәдринин мүвафиг сәрәнҹамларынын иҹрасы мәгсәдилә тибби мәшкилат објектләринин коплекс вә сечим тәмири үзрә тәдбирләчрин реализә едилмәсинин ҝедишатына парламент нәзарәти үзрә ишин давам етдирилмәсини вә онларын 2022-ҹи илин сентјабр ајынын 10-дәк јеринә јетирилмәси үзрә профил комитәләрә мәлумат һазырланмасыны тапшырмышдыр.

Сонра Парламент спикери депутатлара мәктәбләрдә дәрсдәнкәнар мәшғәләләрдә мүасир ушаглары нараһат едән вәтәнпәрвәрлик, вәтәндашлыг тәрбијәси, тарихи-маарифчилик, мәнәвијјат, еколоҝија вә диҝәр мөвзулар үзрә «Мүһүм сөһбәтләр» федерал лајиһәсиндәдә иштирак етмәји депутатлара тәклиф етмишдир.

«Дағыстан» РИА

РФ ҺӨКУМӘТИНДӘ

РФ һөкүмәти сосиал шәбәкәләри мүәјјән етмишдир

«Контакт»да вә «Синиф јолдашлары» сосиал шәбәкәләрдә дөвләт, јерли өзүнүидарә органлары, идарә табечиликләриндә олан тәшкилатлар вә мәһкәмәләр өзләринин рәсми аккаунтларыны ишә салмаға мәчбурдурлар. Бу һагда сәрәнчамы РФ һөкүмәтинин Сәдри Михаил Мишустин имзаламышдыр.

2022-чи илин декабр ајынын 1-дән јени тәләбләр гүввәјә минир. Дөвләт идарәләринин рәсми аккаунты һөкүмәт тәрәфиндән тәјин едилмиш һәр һансы бир сосиал шәбәкәдә јарадыла биләр. Сөһбәт хүсусән електрон почту үнваны вә телефон нөмрәләри дахил едилмәклә кечирилән тәдбирләр, актуал мәсәләләр үзрә шәрһләр, актуал контакт мәлуматлар һаггында һесабатларын дәрҹ едилмәси һаггында кедир.

Назирләр кабинети тәрәфиндән бу мәгсәдләр үчүн тәсдиг едилмиш сосиал шәбәкәләр «Мәлумат, Информасија Технолокијалары һаггында вә Информасијалары мүдафиәси һаггында» Федерал Ганунун 10.6 маддәсиндә нәзәрдә тутулмуш тәләбләрә мүвафигдир.

ШӘҺӘРМИЗИН МӘДӘНИ ҺӘЈАТЫ

Дәрбәнд музејиндә тәдбир кечирилмишдир

«Мәдәнијјәт терроризмә гаршы» маарифчи мәдәни-тәһсил лајиһәси чәрчивәсиндә дүнја мәдәнијјәтләри вә динләри тарихи музејиндә терроризм вә екстремизмә мүгавимәтә јөнәлдилмиш «Биз сизи даимә хатырлајачајыг» интерактив дәрси кечирилмишдир.

Дәрбәнд шәһәриндә јерләшмиш һәмин музејин мәтбуат-хидмәтин дәгигләшдирдији кими 6 вә 17 сајлы орта үмумтәһсил мәктәбләринин шакирдләри бу көрүшүн иштиракчылары олмуш, һансыки онлар террор нәдир, һансы формаларда о јараныр вә еләчәдә онунла мүбаризәнин үсулларыны музакирә етмишләр.

«Әллбәтә ки, Бесландан Санкт-Петербурга, Буденовскидан Москваја гәдәр күнаһсыз террор гурбанлары хатырланмышлар. Еләчәдә Мосулда вә Палмирада «Мовзолејләрин, мәсчидләрин, мәдәнијјәт абидәләринин» мәһв едилмәси проблемләриндә тохунулмушдур» дејә мәлуматда билдирилир.

Көрүш «Толерантлыг ағачы» јарадылмасы илә баша чатмышдыр.

Ушаглар толерантлыг мәһмуму илә ассосијасија олунан сөзләрдән ибарәт ләчәкләри бу ағача јапышдырмышлар.

КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ

Үзүмликләрдә 1 милјон тинкиләрин кејфијјәти јохланылмышдыр

ДР үзрә Росселхоз сентр филиалынын апробатор мүтәхәссисләри республиканын үзүм шитиликләриндә ки, тинкләрин сорт кејфијјәтинин тәһдид едилмәси үзрә ишә башламышлар.

Белә ки, рәһбәрин мүавини Алберт Черкесов вә тохумчулуг шөбәси рәиси Мурад Муртазалијев Гајыкәнд вә Дәрбәнд рајонларынын шитиликләриндә олмушлар. Идарәнин мәлуматына көрә үмуми саһәси 15 һектар гәләмлик үзүм тинкләринин 1 милјондан чоху апарабасија едилмишдир.

Гејд едилмишдир ки, јохланылмыш бүтүн тинк сортлары рекионда әкилмәси үчүн төвсијә олунан јохланылмыш сортлардыр.

К.Кәримов

МӘДӘНИЈЈӘТ ХӘБӘРИ

Маһачгалада сәрки ачылмышдыр

А.Тахо-Годи адына Милли музејин мәдәни-сәрки Мәркәзиндә «Дағыстан Мадоннасы. Мәкан вә әнәнәләр» чохтәркибли сәрки лајиһәси ачылмышдыр. Бу һагда информасија Акентлијинә музеј мәтбуат-хидмәтиндән мәлумат вермишләр.

Лајиһәдән мәгсәд-мүхтәлиф тарихин мәрһәлә вә дөврүләриндә Дағыстан гадынынын сурәтини көстәрмәк вә еләчәдә онун патриахал чәмијјәтдән совет дөврүндән кечәрәк бу күнә кими тәшәккүлүнү екс етдирмәкдир.

Сәркидә Дағыстанын мәдәнијјәт назири Зарема Бутајева олмушдур. Назирлијин башчысы үчүн мүәллиф екскурсијасыны лајиһәнин куратору Чәмилә Дагирова кечирмишдир. О гејд етмишдир ки, експозисија 1920-1980-чи илләрдә јарадылмыш А.Тахо-Годи адына Милли музејин бәдии инчәсәнәт вә график әсәрләриндән ибарәт коллексијасындан формалашдырылмышдыр. Бураја һәм дә «Биринчи галереја күллијатындан вә хүсуси коллексијалардан топланылмыш декоратив тәдбиги инчәсәнәт, бәзәк мәмулатлары, архив видеоарт, топланылмыш ишләр силсиләси дә дахил едилмишдир. Мүасир вә классик рәссамларын әсәрләри надир аксесуарлар әлавә едилмишдир. Онларын арасында гадын бәзәк әшјалары, унудулмаз Дағыстан усталары тәрәфиндән һазырланмыш «Күлмендо» јајлыглары вардыр. Беләликлә онлар «Дағыстан Мадоннасынын» ачыг портретинин асанлыгла көрмәк олан мәкан-идеалы, јүксәк инсанпәрвәрлијә бирләшдирән топланылмыш сурәтини јаратмаға чалышмышлар.

«Мадонна бу тәкчә ана вә доғма уҹағын горучусу, хејирһаг ишләр көрән гадын дејил, һәм дә сеһирбаз, шаирә, рәссам, тохучу, мәдәни кодлары кенерасија едән вә горујанлар һаггындадыр» дејә Дагирова өз фикрилә бөлүшмүшдүр.

Коллексијаја Вера Агушкинанын, Жанна Колесникованын, Николај Лаковун, Манаба Мәһәммәдованын, Мәһәммәд Молакајевин, Абдулзаһир Мусајевин, Галина Пшенитсынанын, Наталја Савелјеванын, Саид Тихиловун вә чохлу дикәр мүәллифләрин ишләри дахил едилмишдир.

Сәрки октјабрын 9 кими давам едәчәкдир.

Бундан әввәл лајиһә Каспијск, Мајкоп вә Владикавказ шәһәрләринин сәрки залларында нүмајиш етдирилмишдир.

ТЕРРОРИЗМӘ-ЈОХ ДЕЈӘК

Террорун «ајаглары» һарадан узаныр

Русија Федерасијасынын «Русијанын һәрби Шөһрәт Күнләри һаггында» 6 ијул 2005-чи ил тарихи Федерал Ганунуна ујғун олараг, 3 сентјабр –Терроризмлә Мүбаризәдә һәмрәјлик күнү кими јаддагалан бир тарих тәсис едилди. Бу тарих 2004-чү ил сентјабрын 1-3-дә Бесланда 330-дан чох инсанын һәлак олмасы илә нәтичәләнән фачиәли һадисәләрдән сонра гәбул едилиб. Онлардан 186-сы ушаг, 800-дән чоху јаралы.

Бирлик вә һәмрәјлик нәдир? Бу гәдәр гурбан апаран, бу гәдәр кәдәр кәтирән террорун «ајаглары» һарадан узаныр?

Бирлик вә һәмрәјлик одур ки, Русија вәтәндашы башга милләтдән вә диндән олса белә, башга Русија вәтәндашыны өзүнә дүшмән көрмәсин Ону « өзүнә бәнзәмәјән» вә ја рәгиб кими көрмәсин. Гаршылыглы нифаг, нифрәт вә иттиһамлар терроризм үчүн мүнбит зәминдир.

Террор актларынын сијаһысы сонсуздур: Бујнакск, Москва, Волгодонск, Беслан, Владигафгаз, Каспијск, Грозныда партлајышлар…

Терроризм зоракылыг идеолокијасы вә гејри-гануни вә зоракы һәрәкәтләрлә әһалинин мәһв едилмәси формасыдыр. Террор дөвләтләр, халглар, конфессијалар вә сосиал груплар арасында мүнасибәтләри ифлич едир. Тәәссүфләр олсун ки, ганлы террор һадисәләри һеч кәси биканә гојмур, фачиә өлкәмизи үмуми дәрдлә бирләшдирир. Инди Русијанын һәр бир вәтәнпәрвәр вә вәтәндашы бирләшмәли вә фашист терроризминә гаршы мүбаризәдә өз Президентини, өлкәсини вә ордусуну дәстәкләмәлидир. Инанырам ки, Русијаны бөјүк гәләбәләр вә бөјүк кәләчәк көзләјир!

Һ. Исмајылов,
гәзетмизин штатданкәнар мүхбири

ДР ҺӨКҮМӘТИНДӘ

Оператив Гәраркаһын ичласында

Оператив Гәраркаһын ичласында Дағыстан Игтисадијјатынын инкишафына даир әсас мәсәләләр мүзакирә едилиб

Сентјабрын 5-дә Дағыстан Һөкумәтинин сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимовун рәһбәрлији илә, харичи амилләр нәзәрә алынмагла, Дағыстан Республикасы Игтисадијјатынын инкишафынын давамлылығыны тәмин етмәк мәгсәдилә Оператив Гәраркаһын ичласы кечирилиб.

Күндәлијә игтисадијјатын вә сосиал саһәнин инкишафы илә бағлы кениш спектрли мәсәләләр, о чүмләдән Маһачгала гәсәбәләриндә сәһијјә вә тәһсил мүәссисәләри илә тәминат вәзијјәти; рекиондакы сосиал мүәссисәләрин еһтијат електрик тәчһизаты мәнбәләри илә тәмин едилмәсинә даир; кәнчләрин вәтәнпәрвәрлик тәрбијәси һаггында вә с.

Гәраркаһын ишини кириш сөзү илә ачан Абдулмуслим Абдулмуслимов јашајыш мәнтәгәләринин сосиал објектләрлә, илк нөвбәдә тибб вә тәһсил мүәссисәләри илә тәмин олунмасы мәсәләсинә диггәтин артырылмасынын зәруриликини гејд едиб.

«Өлкәмиз тәһсил саһәсини «дөвләт сијасәтинин приоритет истигамәтләриндән бири» һесаб едир. Республикада, бир чох башга бәләдијјәләрдә дә синиф отаглары шакирд сајынын чохлуғундан «сыныр». Мөвчуд олан шакирд јерләринин јетәринчә олмадығындан тәһсил просесинин кејфијјәтинә, онун тәркиб һиссәләриндән бири, кәнчләримизин вәтәнпәрвәрлик тәрбијәсинә тәсир көстәрир.

Кәнч нәслин тәрбијәси һәмишә мәктәб гаршысында ән мүһүм вәзифәләрдән бири олуб, чүнки, мәһз бу јашда вәтәндашлыг һиссинин вә ичтимаи фәаллығын ашыланмасы үчүн бүтүн илкин шәртләр мөвчуддур. Дағыстан вә бүтүн Русија халгларынын мәдәнијјәти, тарихи, адәт-әнәнәләри саһәсиндә билик сәвијјәсинин јүксәлдилмәсинә диггәт јетирмәк лазымдыр», - баш назир билдириб.

Һәмчинин, Абдулмуслим Абдулмуслимов сосиал мүәссисәләрин еһтијат електрик енержиси мәнбәләри илә тәчһиз едилмәси ишләринин сүрәтләндирилмәсинин вачиблијинә диггәт чәкиб.

Абдулмуслим Абдулмуслимов : «Новыј Ағачаул кәндинин сакинләри һәр күн сағламлыға чидди зијан вуран кәскин зәһәрли түстүдән нәфәс алмагдан јорулублар.

Дағыстан Республикасы Һөкумәтинин сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимовун сөзләринә көрә, республика әразисиндә санитар вә јанғын тәһлүкәсизлији тәләбләринә чаваб вермәјән ичазәсиз зибилханалар вар:

«Бөјүк мигдарда торпаг еһтијатлары игтисади дөвријјәдән чыхарылыр, зибилханалар атмосфери чиркләндирир,зәрәрли маддәләр торпағын сәтһ гатларына, јералты сулара нүфуз едир.

Јахынлыгдакы әразиләрин сакинләри зибилханаларын флора вә фаунаја мәнфи тәсирини, һәјат кејфијјәтинин үмуми шәкилдә писләшмәсини гејд едирләр. Бу илин ијун ајында Карабудахкәнд рајонунун Новыј Ағачаул кәндинин сакинләри јолу бағламышдылар. Наразылыға сәбәб полигонда баш верән јанғын олуб. Сакинләр һәр күн сағламлыға чидди зијан вура билән кәскин зәһәрли түстүдән нәфәс алмагдан јорулублар.

Туллантылар бу күн кетдикчә чиддиләшән әсас мүасир еколожи проблемләрдән биридир. Буна гаршы мүасир технолокијалардан истифадә етмәклә мүбаризә апармаг лазымдыр», - Абдулмуслимов билдириб.

Баш назир бу проблемләрин һәлли үчүн конкрет механизмләрин ишләниб һазырланмасыны тапшырыб.

Дағыстан фермерләри јени әкин сортларынын јарадылмасы үчүн грант ала биләчәкләр

Дағыстан Республикасы Һөкумәт сәдринин биринчи мүавини Руслан Әлијев харичи амилләрин тәсири алтында Дағыстан Республикасы игтисадијјаты инкишафынын давамлылығынын артырылмасы истигамәтиндә һәјата кечирилән тәдбирләрдән данышмышдыр.

Белә ки, Әлијевин сөзләринә көрә,Гәрб өлкәләринин гејри- дост һәрәкәтләринә саваб олараг Русија Федерасијасы һөкумәти мүәссисәләрә вә вәтәндашлара дәстәк тәдбирләри һәјата кечирир. Ејни заманда, әрзаг тәһлүкәсизлији вәзифәләрини уғурла јеринә јетирән кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалчыларына да хүсуси диггәт јетирилир

«Јени һәлл јоллары арасында аграр-сәнаје комплексиндә комплекс елми-техники лајиһәләрин һәјата кечирилмәси үчүн грантларын алынмасы шәртләринин јүнкүлләшдирилмәси дә вар. Грантлар кәнд тәсәррүфаты биткиләринин јени јерли сортларынын вә битки мүһафизә васитәләринин јарадылмасына хәрчләнә биләр. Бу мәгсәдләр үчүн бу ил федерал бүдчәдән 10 милјард рубл ајрылыб, артыг 2 милјарддан чоху рекионлара көндәрилиб.

Һазырда Дағыстан Республикасынын Кәнд Тәсәррүфаты вә Әрзаг Назирлији бу гәрара әсасән 25,8 милјон рубл мәбләғиндә субсидија алыб чәлб едилмәси мәсәләси үзәриндә ишләјир», - дејә о, гејд едиб.

Дағыстан 55 мәктәб автобусу вә 21 тәчили јардым машыны алыб.

Республиканын сосиал објектләринин, автомобил паркларынын долдурулмасы мәсәләсинә тохунан Руслан Әлијев гејд едиб ки, Русија Федерасијасы Президентинин тапшырығы илә Русија һөкумәти тәхирәсалынмаз тибби јардым машынларынын алынмасы үчүн 6 милјард рубл вәсаит ајырыр.

«Гејд едим ки, республикаја 21 тәчили тәхирәсалынмаз тибби јардым машыны дахил олуб. Мән Дағыстанын Сәһијјә Назирлијиндән хаһиш едәчәјәм ки, әһалинин әһатә даирәсини вә инсанларын сајыны нәзәрә алараг, бәләдијјәләрин реал еһтијачларына әсасланараг автомобилләрин пајланмасыны тәмин етсин.

Јухарыда гејд етдијим сәрәнчам чәрчивәсиндә Дағыстан 55 мәктәб автобусу да алыб. Диггәтинизи она јөнәлдирәм ки, Дағыстанын бүтүн кушәләриндә ушаглар јахшы шәраитдә кејфијјәтли тәһсил алмалыдырлар»,-баш назирин биринчи мүавини вурғулајыб.

Дағыстанда 8 ај әрзиндә верки дахилолмалары планлашдырылан рәгәмләри үстәләјиб.

Әлијев ајрыча олараг, республиканын ичмал бүдчәсинин верки вә гејри-верки дахилолмаларынын ичрасы мәсәләсинә тохунуб. Белә ки, онун сөзләринә көрә, Дағыстанда 8 ај әрзиндә верки дахилолмалары планлашдырылан рәгәмләри үстәләјиб вә 101,7% вә ја үстәкәл 548 милјон рубл тәшкил едиб.

Өтән илин ејни дөврү илә мүгајисәдә мүсбәт тенденсија да вар-үстәкәл 987,5 милјон рубл вә ја 103,1%.

Ејни заманда, әмлак веркиләринин дә јеринә јетирилмәмәси мүшаһидә олунур. Сөһбәт тәшкилатларын әмлак веркисиндән, физики шәхсләрин әмлакындан вә торпаг веркисиндән кедир.

Бүдчәнин касса ичрасына 8 ајын јекунларына кәлинчә, бу, 59,5% тәшкил едир.

«Истәр рекионал назирликләр, истәрсә дә бәләдијјәләр тәрәфиндән чатышмазлыглар вар. Сосиал објектләрин тикинтисинә бүдчәдән пул ајрылыр, амма јерләрдә ичра интизамынын зәиф олдуғуну көрүрүк. Ајры-ајрылыгда гејд едирәм ки, милли лајиһәләрә ајрылан вәсаит 40 фаиздән чох дејил, бағланан мүгавиләләрин фаизи исә 80 фаиздән бир гәдәр артыгдыр», - Әлијев вурғулајыб.

Даһа сонра көрүшдә Маһачгала шәһәринин јашајыш мәнтәгәләриндән (гәсәбәләриндән) сәһијјә вә тәһсил мүәссисәләри илә тәминат мәсәләләри мүзакирә олунуб.

Дағыстан Республикасынын Тәһсил вә Елм Назирлијинин рәһбәри Јәһја Бучајевин сөзләринә көрә, назирлик ичтимаијјәт нүмајәндәләри вә кәнд рәһбәрләри илә бирликдә Тарки,Новыј Тарки, Куахулај, Албурикент, Семендер, Ленинкент кәндләринә комиссија сәфәри тәшкил едиб.

«Сәфәрин јекунларына әсасән һәмин гәсәбәләрдә дә тәһсил мүәссисәләринин инфраструктурунун јахшылашдырылмасы, тәһсил тәшкилатларынын мадди-техники базасынын мөһкәмләндирилмәси вә јени објектләрин тикинтиси илә бағлы тәклифләр һазырланыб.

Белә ки, мәсәлән, Тарки кәндинә сәфәр заманы әсаслы тәмир тәләб едән 19 сајлы мәктәбин бинасына бахыш кечирилиб. Кәләчәкдә мәктәһ тәһсил системләринин муасирләшдирилмәси програмына дахил едилмәси үчүн һазырда үмуми мәбләғи 33,4 милјон рубл олан смета сәнәдләри һазырланыб .

Комиссија Новыј Тарки кәндиндә ушаг бағчаларынын олмадығына көрә, кәнд әразисиндә ушаг бағчаларынын тикинтиси үчүн тәклиф олунан торпаг саһәләринә бахыш кечириб. Кјахулаи кәндинә бахыш заманы мәктәб тикинтиси үчүн тәклиф олунан торпаг саһәләринә дә бахыш кечирилиб», - Бучајев хүсуси гејд едиб.

Семендер гәсәбәсиндә 1674 шакирд јерлик үч јени мәктәб бинасынын тикинтиси нәзәрдә тутулуб.

Јәһја Бучајев ону да билдириб ки, «Тәһсил» милли лајиһәси чәрчивәсиндә үчнөвбәли тәһсил режиминин арадан галдырылмасы үчүн Семендер вә Красноармејски кәндләринин сәрһәддиндә 1224 шакирд јерлик мәктәб бинасынын тикинтиси нәзәрдә тутулуб.Һәмчинин, МБОУ №42 сајлы там орта мәктәбдә 150 јерлик кенишләндирмә блокунун тикинтиси үчүн лајиһә тапшырығы һазырланыб тәсдигләниб.

Бундан әлавә, назирин ачыгладығы кими, Семендер гәсәбәсинин Хасавјуртовскаја күчәсиндә 150 шакирд јерлик, Левашинскаја күчәсиндә 300 шакирд јерлик тәһсил мүәссисәләринин тикинтисинин лајиһәләшдирилмәси үчүн тапшыриглар һазырланыб.

Дағыстан Республикасы Сәһијјә Назирлијинин рәһбәри Татјана Белјајева Маһачгаладакы сәһијјә мүәссисәләри илә бағлы вәзијјәт барәдә мәлумат вериб. О билдириб ки, Дағыстан рәһбәринин тапшырығы илә Сәһијјә Назирлији аидијјаты олан назирлик вә идарәләрлә разылашдырылараг республика пајтахтынын шәһәрәтрафы гәсәбәләриндә әһалинин сосиал сәһијјә мүәссисәләри илә тәмин едилмәси үчүн ишчи груп јарадыб.

Онун сөзләринә көрә, Маһачгала шәһәр даирәсинә дахил олан тибб мүәссисәләриндән 13-ү Республика Сәһијјә Назирлијинин табелијиндәдир.

Белјајеванын сөзләринә көрә, бир чох тибб тәшкилаты гејри-стандарт ујғунлашдырылмыш биналарда вә уа санитар-епидемиоложи стандартлара вә дикәр тәләбләрә чаваб вермәјән ичарәјә көтүрүлмүш биналарда јерләшир.

«Практики олараг бүтүн сәһијјә мүәссисәләриндә бөјүкләр вә ушаглар, еләчә дә әһалинин вирал инфексијасы олан хәстәләр ахынынын јајылмасына имкан вермәјән гоншу әразиләр,мемарлыг вә планлашдырма һәлләри јохдур. Бир сыра мүәссисәләрдә истилик системләринин, су тәчһизатынын енерчи тәчһизатынын әсаслы тәмири вә јанғын тәһлүкәсизлијинә гиајәт олунмасы тәләб олунур.

Белә ки, мәсәлән, Тарки кәндиндә јерләшән амбулаторија 300 илдән чох көһнә бинада јерләшән јашлы әһалинин 4975 нәфәринә хидмәт көстәрир. Тибби поликлиника Јени «Хушет»гејри-стандарт отагда јерләшир,рабитә системи тамамилә јохдур, електрик енержиси илә бағлы проблемләр сәбәбиндән хәстәхананын амбулаторијасы бир нечә саатдыр ишыгсыз галыр».

Белјајева белә гәнаәтә кәлиб ки, Маһачгала сакинләринә вахтында јүксәк кејфијјәтли тибби јардым көстәрмәк үчүн кәнддә 7 һәким амбулаторијасы тикмәк лазымдыр. Семендер, Шамхал-термен, Шамхал, Красноармејск, Тарки, Новыј Хушет, Новыј Кјахулај вә 6 фелдшер мәнтәгәси Богатыревка, Талги, Загородны, Албуркент, Кјахулыј вә. МКР «Анжи» гәсәбәләриндә мөвчуд оланлары әвәз едәчәк.

«Әлбәттә, мәнтиги суал јаранырнијә онлар, мүгавиләјә вә низамнамәјә ујғун олараг, илкин сәһијјә хидмәтинин модернләшдирмәси програмына дахил едилмир?

Програмлара јалныз әһалиси 50 мин нәфәрдән аз олан кичик гәсәбәләрдә објектләрин тикинтиси дахил ола биләр. Јәни Маһачгала һеч бир шәкилдә дүшмүр, јалныз Русија Федерасијасы Сәһијјә Назирлијинин көмәји илә Ленинкент вә Семендер гәсәбәләриндә ики клиниканын тикинтисини програмлара дахил етмәк мүмкүн олду, һансы ки, бу илин сонуна кими истифадәјә вериләчәк вә һәм бөјүкләри, һәм дә ушаглары гәбул едәчәк»,- Татјана Белјајева билдирди.

Абдулмуслимов Маһачгала шәһәриндә тәһсил вә сәһијјәнин инкишаф програмларынын һазырланмасыны тапшырыб.

Абдулмуслим Абдулмуслимов Дағы-

→ 8

Оператив Гәраркаһын ичласында

← 7

стан Республикасынын Тәһсил вә Елм вә Сәһијјә назирликләринин Маһачгаланын шәһәрдахили јашајыш мәнтәгәләринин сосиал објектләрлә тәминаты илә бағлы һәјата кечирилән тәдбирләрә даир мәлуматларыны динләјәрәк, мүвафиг инкишафын инкишаф програмлары илә бағлы тапшырыглар вериб.

Аидијјати назирләр шәһәрин ән актуал проблемләри илә бағлы гәбул едилмиш гәрарлары,мәсәлән, Албурикент кәндиндә, МБОУ №20 сајлы там орта мәктәбдә» вә дикәр кәндләрдә тәһсил мүәссисәләринин әсаслы тәмир ишләринин апарылмасына даир гәрарлары ачыглајыблар

Мәктәбләрин јахынлығында әлчатанлыг вә јол тәһлүкәсизлији мәсәләләринә дә тохунулуб.

Абдулмуслим Абдулмуслимов проблемләрин јаранмасы илә бағлы көрүлән вә көрүлән тәдбирләри оператив адландырыб, ејни заманда, шәһәрдә мөвчуд проблемләри системли шәкилдә һәлл едәчәк һәр һансы стратекијанын олмадығыны гејд едиб.

Маһачгала шәһәринин мери Салман Дадајев өз нөвбәсиндә белә програмларын һазырланмасы гәрарына көрә миннәтдарлығыны билдириб, јени сосиал објектләрә еһтијач барәдә аналитик мәлуматларын артыг һазыр олдуғуну вә бәләдијјәнин програмларын ишләниб һазырланмасына башламаға һазыр олдуғуну гејд едиб.

Баш назир илин сонуна гәдәр програмларын лајиһәләрини тәгдим етмәји тапшырыб.

Дағыстанын сәһијјә мүәссисәләри еһтијат енержи тәчһизаты илә тәмин олуначаг.

Күндәлијә Дағыстан Республикасынын приоритет сосиал гурумларынын еһтијат електрик енержиси мәнбәләри дахил едилиб. Дағыстан Республикасынын Енеркетика вә Тарифләр Назири Ризван Мурадов һесабат мәрузәси илә чыхыш едиб.

О, билдириб ки, саһә назирликләри табелијиндә олан гурумларын һәјат тәминаты објектләринин приоритет сијаһысыны мүәјјәнләшдириб, насазлыглар критик нәтичәләрә кәтириб чыхара биләр. Тәләб олунан көзләмә режиминдә енержи тәчһизаты мәнбәләринин (РИСС) үмуми сајы 120 әдәддир (тәхмини дәјәри:150 илә 170 милјон рубл арасында). Хүсусилә: Дағыстан Республикасынын Сәһијјә Назирлијинә 35 РИСЕ лазымдыр; Дағыстан Республикасынын Тәһсил вә Елм Назирлији-65; Дағыстан Республикасынын Әмәк Назирлији-20

Приоритет тибб мүәссисәләриндә лазыми сајда РИСЕ-нин малијјәләшдирилмәси вә гурашдырылмасы мәсәләсинин һазырланмасы илә бағлы аидијјати назирликләрә тапшырыглар верилиб.

Дағыстан рекионда ТКО јаратмаг үчүн мүасир системин формалашдырылмасына көрә субсидија алмаг үчүн Русија Федерасијасынын Тәбии Сәрвәтләр Назирлијинә әризә һазырлајачаг.

Дағыстан Республикасынын **Тәбии Сәрвәтләр вә Еколокија Назири Ибрагим Ибрагимов** Русија Федерасијасынын Тәбии Сәрвәтләр вә Еколокија Назирлијинә бәләдијјәләрин идарә едилмәси, Дағыстанда бәрк туллантылар үчүн мүасир системин формалашдырылмасына субсидија алмаг, әризә вермәк үчүн материалларын һазырланмасындан данышды.

О, федерал һакимијјәт органларынын 2022-чи илдән 2024-чү илә гәдәр олан дөврдә концессија мүгавиләләри үзрә објектин јарадылмасы үчүн конседент хәрчләринин бир һиссәсинин 2022-чи ил јанварын 1-дәк өдәнилмәси үчүн хәрч өһдәликләрини биркә малијјәләшдирмәк үчүн Русија Федерасијасынын тәсис гурумларына субсидијалар вердијини ачыглады.

«Субсидија верилмәси үчүн сечимдә иштирак етмәк үчүн бу илин апрел ајында Дағыстан Һөкумәти «Республика Еколожи оператор» ММЧ-нин өзәл концессија тәшәббүсүнү нәзәрдән кечирди, һәмчинин 115-ФЗ «Күзәшт мүгавиләләри һаггында»Федерал ганунла нәзәрдә тутулмуш бүтүн проседурлары һәјата кечирди.

Назир гејд етди ки, бу күнәдәк концессија мүгавиләсинин лајиһәси «Республика Еколожи оператор» ММЧ-јә көндәрилиб.

Субсидија вермәк үчүн Русија Федерасијасы субјектләринин сечилмәси мејарларындан бири, милли дөвләтин «Бәрк Мәишәт Туллантыларынын Идарә Едилмәси үзрә Ваһид Систем» федерал лајиһәсинин паспортунда ТКО идарә едилмәси саһәсиндә објектләрин јарадылмасы «Еколокија» лајиһәси тәдбирләринин олмасыдыр.

Бу күн 5 сентјабр 2022-чи ил тарихиндә рекионал лајиһәјә дәјишикликләр едиләчәк вә федерал лајиһәјә дәјишикликләрин едилмәси зәрурәти барәдә Русијанын Әтраф Мүһит Оператору ичтимаи һүгуг ширкәтинә мәктуб көндәриләчәк. Субсидијанын верилмәси үчүн әризәјә лајиһә сәнәдләринин дөвләт експертизасынынт вә смета дәјәринин етибарлылығынын мүсбәт нәтичәләринин сурәтләри әлавә едилмәлидир

«Республика Еколожи оператор» ММЧ-дән верилән мәлумата көрә, бүтүн објектләр үзрә бүтүн лајиһә сәнәдләри һазырланыб вә гејд олунан експертизалар үчүн јүкләниб»-Ибрагимов билдириб.

Бундан әлавә, субсидијанын шәртләринә әсасән, республика бүдчәсиндән 12 милјард 160 милјон рубл мәбләғин 1 %-и һәчминдә биркә малијјәләшдирмә тәләб олунур вә 121 милјон 160 мин рубл тәшкил едир.(објектләрин үмуми дәјәри 12 милјард 800 милјон рублтәшкил едир, көстәрилән мәбләғин 5%-и концессор ООО-нун шәхси вәсаитидир).

«Дағыстан Республикасы Һөкумәтинә вә Дағыстан Республикасынын Малијјә Назирлијинә нөвбәти бүдчә дүзәлишләри заманы бу вәсаитләрин Дағыстан Республикасынын бүдчәсиндә нәзәрдә тутулмасынын зәрурилији барәдә мәктублар һазырланыб.

Назирлик бүтүн лазыми сәнәдләри һазырламаг вә вахтында дүзкүн әризә тәгдим етмәк үчүн Русијанын Әтраф Мүһит Операторунун нүмајәндәләри илә күндәлик иш апарыр»,- Дағыстан Республикасы Тәбии Сәрвәтләр Назирлијинин рәһбәри һесабатыны јекунлашдырыб.

200 мин кәнч дағыстанлы 2022-чи илдә вәтәнпәрвәрлик тәдбирләринин иштиракчысы олачаг.

Даһа сонра Дағыстан Республикасынын **Кәнчләрлә Иш Үзрә Назири Камил Саидов** кәнчләрин вәтәнпәрвәрлик тәрбијәси илә бағлы мәрузә илә чыхыш едәрәк гејд едиб ки, кәнчләрин вәтәнпәрвәрлик тәрбијәсинин әсас вәзифәләри үмуми тарихи јаддашын горунуб сахланмасы, вәтәнпәрвәрлик клубларынын вә һәрәкатларынын, еләчә дә вәтәнпәрвәрлик лајиһәләриндә иштирак едән кәнчләрин сајынын артмасы, системин инкишаф етдирилмәсидир.

«Бөјүк Вәтән Мүһарибәси һадисәләринин хатирәсини горумаг үчүн чари ил әрзиндә 200 миндән чох инсанын иштирак едәчәји 40-дан чох бөјүк Үмумрусија вә республика тәдбири кечириләчәк.

Республикада бүтүн үмумрусија тәдбирләри кечирилирјанварда кечирилән «Мүһасирә чөрәји» аксијасындан тутмуш декабрда «Намәлум әскәр күнү» нә гәдәр,- дејә Саидов билдириб.

Белә ки, Саидовун сөзләринә көрә, феврал ајында Русијада јеканә мултимедиа гатар- музеји олан Дағыстана «Гәләбә гатары» уникал сәјјар музеји кәлиб.4 күн әрзиндә ону 7 миндән чох инсан зијарәт едиб.

Мајын 9-да Гәләбә күнү Дағыстанда «Өлмәз алајын» (Бессмертныј полк) јүрүшү кечирилиб. Аксија бүтүн республика үзрә 135 миндән чох инсаны бирләшдирирди, тәкчә Маһачгалада 28 мин нәфәр иштирак етди.

Ијунун 22-дә Аным вә Кәдәр Күнүндә «Мүһарибәнин одлу шәкилләри» кампанијасы чәрчивәсиндә Маһачгаланын мәркәзи мејданында – Рејхстаг үзәриндә Русија Гәһрәманы Абдул-Һаким Исмајыловун Гәләбә бајрағыны галдырмасы шәрәфинә 10 мин шамдан ибарәт һәрби сүжет јарадылыб.

Ијул ајында Маһачгалада илк дәфә олараг Бөјүк Вәтән Мүһарибәси илләриндә Гафгазын мүдафиәсинә башланмасынын 80 иллијинә һәср олунмуш «Гафгаз уғрунда дөјүш»үн һәрби-тарихи чанландырмасы тәшкил олунуб. Јенидәнгурма иштиракчылары Гафгазын азадлығы уғрунда дөјүшдә Гырмызы Орду һиссәләринин насист гошунларына гаршы дөјүшүнүн тарихи епизодуну чанландырдылар.

Бу јахынларда, Дағыстанда Террорла Мүбаризәдә һәмрәјлик Күнүнә һәср олунмуш Дахили Ишләр Назирлијинин абидәси өнүндә күл дәстәләри гојулмасы, мәркәзи мејданда флешмоб вә тематик стикерләрин вурулмасы кими тәдбирләр кечирилиб.

Бундан башга, бу күн республикада «Гәләбә диктәси» (диктант) аксијасы кечирилиб. Дағыстанда үмумиликдә 100-дән чох сајт иштирак едиб,12 миндән чох инсан диктә јазыб. Вәтәнпәрвәрлик тәдбирләринин һәјата кечирилмәсиндә Дағыстан Республикасынын Кәнчләр Назирлији республикада 20-јә јахын олан рекионал вәтәнпәрвәрлик тәшкилатлары илә фәал әмәкдашлыг едир» - дејә Саидов билдириб.

Дағыстан Республикасынын Кәнчләр Назирлији кәнч дағыстанлылары һәрби хидмәтә һакырлајыр.

Һәмчинин, назирин сөзләринә көрә, Дағыстан Республикасынын Кәнчләр Назирлији кәнчләрин һәрби хидмәтә физики һазырлығына бөјүк диггәт јетирир.

«Республикада һәрби бәләдијјә, зона, республика вә федерал сәвијјәләрдә мәрһәләләрлә кечирилән Үмумрусија һәрби идман ојунлары «Победа» вә «Замитса» кечирилир. Бу ил Ојунларын иштиракчыларынын әһатә даирәси 6 мин нәфәрдән чох олуб.

Бундан әлавә, Бујнакски рајонундакы ушаг сағламлыг дүшәркәләринин базасында Дағыстан Республикасынын Тәһсил вә Елм Назирлији илә бирликдә чағырышагәдәрки кәнчләр үчүн « Русијаја хидмәтә һазырыг» һәр ил һәрби дүшәркә нөвбәси кечирилир.Тәһсил програмына тактики атәш, газма һазырлығы Дағыстан вә Русија тарихининиөјрәнилмәси үзрә дәрсләр дахилдир»,-дејә Саидов билдириб.

Һәрби хидмәтин нүфузуну артырмаг мәгсәдилә Дағыстан Республикасынын Кәнчләр Назирлији мүтәмади олараг биркә тәдбирләр тәшкил едир вә кәнчләрин Милли Гвардија гошунларынын 102-си Әмәлијјат бригадасына, Хәзәр флотилијасына вә Федерал Дөвләт Департаментинә сәфәрләри тәшкил едир.

«Дағыстан Республикасынын рәһбәри Серкеј Алимович Меликовун дәстәји илә 2022-чи илдә Дағыстан Республикасынын Дөвләт Бүдчә Мүәссисәси «Кәнчләрин Вәтәнпәрвәрлик Тәрбијәси вә Чағырышагәләрки Һазырлыг Мәркәзи» јарадылды.

Бу ил сентјабрын 14-дә «Каспи» Кәнчләрин Бејнәлхалг Тәһсил Форуму чәрчивәсиндә Дағыстан Республикасынын јерли өзүнүидарәетмә органларында кәнчләр сијасәтини һәјата кечирән мүтәхәссисләр үчүн «Вәтәнпәпвәрпик» тәрбијәсинин тәшкилинин сәмәрәли формалары» мөвзусунда семинар –мүшавирәнин кечирилмәси планлашдырылыр. Тәдбир кәнчләр арасында вәтәнпәрвәрлик тәрбијәси ишиндә мүасир тәчрүбәнин вә габагчыл тәчрүбәнин тәтбиги үзрә ичтимаи вә дөвләт органларынын сәриштәләринин сәвијјәсинин артырылмасы вә фәалијјәтинин артырылмасы мәгсәди дашыјыр. Мән республика бәләдијјәләринин рәһбәрләринә төвсијә илә мүрачиәт етмәк истәрдим ки, бу семинарда иштирак етмәк үчүн, кәнчләрлә ишләмәк үчүн мүтәхәссисләр көндәрсинләр. Артыг сизә мүвафиг мәктублар көндәрмишик.»,- дејә Саидов билдириб.

Јухарыда көстәриләнләрлә јанашы, назирлик кәнчләрин иштиракы илә әһалијә, ДХР вә ЛХР халг милисләринин һиссәләринә,Милли Гвардија вә Русија Федерасијасы Силаһлы Гүввәләринин ајры-ајры һәрби һиссәләринә һуманитар јардымын һазырланмасы вә көндәрилмәси үзрә иш тәшкил едиб

«Һуманитар јардымын көндәрилмәсинә кәлинчә, бу илин август ајына кими мүлки әһалијә 2200 тондан артыг јардым көндәрилиб. Һәрби гуллугчулар үчүн 160 тондан чох јүк формалашдырылараг көндәрилиб.

Һуманитар јардымларын топланмасында рекионун бүтүн бәләдијјәләринин, республиканын 30-дан чох ичтимаи тәшкилат вә гурумларынын нүмајәндәләри иштирак едирләр. Гејд етмәк лазымдыр ки, садә дағыстанлылар һуманитар јардымын топланмасына хүсуси диггәт јетирир, ону чох вахт өз истеһсал етдикләри мәһсулларла –туршу вә мүрәббәләр, трикотаж чораблар вә с. илә формалашдырырдылар. Һуманитар јүкләрин формалашмасы вә көндәрилмәсинә 100-дән чох көнүллү чәлб олунуб»,-дејә назир сөзүнү јекунлашдырыб.

«Дағыстан» РИА

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.һ.МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
һ.һ. КӘРИМОВ
М.М.СЕЈИДОВ
Н.А.ГУЛИЈЕВ
Г.У. ӨМӘРОВ
Б.К. ПИРМӘҺӘММӘДОВ
С. МИРҺӘМИДОВА

Еһм оператору
Ф.С.ЧӘФӘРОВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:
368600, Дағыстан Республикасы,
Дәрбәнд шәһәри,
Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030,
үмуми шөбә 89604204987

«Типографија-М» ММЧ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шәһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүрачиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: ПА463
Чапа имзаланды: 8.09. 2022.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиф. №